

Kod przedmiotu I2-01, I2-02**Nazwa przedmiotu**

Instrument główny

Sonata kameralna

Kierunek

Instrumentalistyka

Zakres

Viola da gamba – profil kameralno-orkestrowy

Typ studiów

2-letnie studia stacjonarne/niestacjonarne II stopnia

Wymagania wstępne

- pozytywnie zdany egzamin wstępny na studia II stopnia: viola da gamba, profil kameralno-orkestrowy

Wymagania końcowe

- wykonanie 2 recitali dyplomowych
- Napisanie i obrona pracy dyplomowej

Cele kształcenia

- Przekazanie pokaznego zasobu wiedzy w oparciu o źródła historyczne oraz zaawansowanych umiejętności warsztatowych i artystycznych na bazie doświadczeń pedagoga
- Osiągnięcie przez studenta umiejętności wdrażania w proces edukacyjny wiedzy traktatowej i spożytkowania jej w konkretnych realizacjach artystycznych
- Osiągnięcie przez studenta umiejętności swobodnego i twórczego posługiwania się środkami przekazu artystycznego poprzez kreację dojrzałych koncepcji artystycznych wykorzystujących różnorodne środki ekspresji artystycznej
- Osiągnięcie przez studenta wysokiego poziomu warsztatu instrumentalnego
- Pełne zrozumienie przez studenta właściwego idiomu violi da gamba, jako instrumentu wielofunkcyjnego, w zakresie jego istoty harmoniczno-polifonicznej (w odróżnieniu od wiolonczeli) oraz szczególnej czułości w kształtowaniu dźwięku i rezonansu
- Osiągnięcie przez studenta elastyczności i gotowości do zmian w zakresie różnych wielkości oraz strojów viol da gamba (typu *lyra way* czy *lyra fashion*)
- Obok biegłej gry na violi basowej, nauczanie studenta swobodnej gry consortowej na violi sopranowej i tenorowej, z możliwością gry solowych utworów na sopran (lub

pardessus) oraz na violone (małym lub dużym) przy odpowiedniej intensyfikacji w ćwiczeniu

- Zrozumienie przez studenta właściwych uwarunkowań historyczno-społecznych muzyki dawnej oraz w konsekwencji jej roli, form, zwyczajów i klimatu, próba transponowania tych elementów na czasy współczesne
- Wspieranie studenta w dążeniu do intensywnego rozwoju w zasadniczej specjalizacji, a także umożliwienie specjalizowania się w dyscyplinach wymagających dalszych studiów (m.in. możliwe większe zainteresowanie pewnymi pobocznymi instrumentami, jak kontrabas wiedeński, baryton, lirone itp.)
- Przygotowanie studenta do podjęcia kształcenia w szkole doktorskiej

Treści programowe

Nauczanie obejmuje praktyki związane z poszczególnymi epokami:

- Praktyka renesansowa
- Praktyka barokowa
- Praktyka klasyczna
- Praktyka w muzyce XX-wiecznej i współczesnej

Zaleca się również sięganie do tematyki dodatkowej np. gra na fidel, barytonie, lirone, kontrabasie klasycznym, głównie wiedeńskim, arpeggione itp.

Specjalizacja w zakresie pewnych przestrzeni rozległej problematyki violi da gamba, na którą może ukierunkować pedagog, ale która może też wynikać z decyzji adepta i być pod nadzorem pedagoga, powinna być wzięta pod uwagę w programie drugiego recitalu dyplomowego pomysłu kandydata. Obok własnych propozycji student powinien poznać najbardziej reprezentatywne i wymagające utwory (patrz: literatura podstawowa, w każdym punkcie przynajmniej 1 utwór do wyboru).

Student na drugi z egzaminów dyplomowych (II/4) jest zobowiązany przygotować program koncertu własnego pomysłu. Może to być program zarówno przekrojowy, jak i o określonym interesującym temacie. W tym 2 przypadku tematyka może dotyczyć np. okresu historycznego, narodowości, rodzaju obsady, charakteru utworów itp. Szczególnie mile będą widziane koneksje między tą tematyką a tematem pracy dyplomowej.

Na zajęciach studiów II stopnia powinno się przerabiać znacznie szerszy repertuar niż ten, który zgłasza się do egzaminów. Należy wtedy wybrać w pierwszym rzędzie większą liczbę utworów w ramach poszczególnych punktów ukazanych wyżej, w dalszej kolejności korzystać z załącznika „Problematyka przedmiotu viola da gamba”, dobierając utwory zarówno według uznania pedagoga, jak i według życzeń studenta. Częstotliwość zmian utworów będzie uzależniona od talentu i predyspozycji adepta, u najzdolniejszych i najbardziej pracowitych studentów można zmieniać utwory nawet co tydzień. Jakkolwiek wskazana jest duża elastyczność w realizacji programu, to jednak stałe wymagania egzaminacyjne dotyczące programu, formy i zakresu prezentacji są niezmiennie, a pozycje podane w programie studiów, koncentrujące się wokół wymienionych tu punktów stanowią niezbędne minimum programowe

dla każdego studenta. W sytuacji rozszerzania programu, realizacji tego minimum, a zwłaszcza utworom egzaminacyjnym należy poświęcić proporcjonalnie większą ilość lekcji.

Zamierzone efekty uczenia się

Absolwent:

W zakresie wiedzy:

- K_W01 - posiada gruntowną znajomość ogólnego repertuaru i związanych z nim tradycji wykonawczych
- K_W02 - posiada szczegółową wiedzę dotyczącą repertuaru wybranej specjalności oraz posiada wiedzę dotyczącą związanego z nią piśmiennictwa
- K_W04 - posiada wiedzę dotyczącą warsztatu badań teoretyczno-naukowych (dostęp do źródeł informacji, sposoby analizowania i syntezy danych, prawidłowego ich interpretowania)
- K_W03 - posiada szeroką wiedzę dotyczącą kameralnej i orkiestrowej literatury muzycznej
- K_W05 - posiada wiedzę dotyczącą swobodnego korzystania z różnorodnych mediów (książki, nagrania, materiały nutowe, Internet, nagrania archiwalne itp.) oraz umiejętność samodzielnego poszerzania i rozwijania wiedzy dotyczącej swojej specjalności
- K_W06 - posiada poszerzoną wiedzę na temat kontekstu historycznego muzyki i jej związków z innymi dziedzinami współczesnego życia
- K_W07 - posiada głębokie zrozumienie wzajemnych relacji pomiędzy teoretycznymi i praktycznymi elementami studiów oraz zdolność do integrowania nabytej wiedzy
- K_W08 - posiada gruntowną wiedzę dotyczącą budowy instrumentów i ich ewentualnej konserwacji, napraw, strojenia
- K_W09 - poprzez indywidualną pracę poszerza wiedzę dotyczącą improwizacji; jeżeli improwizacja jest związana ze specjalnością i zawarta w programie kształcenia, absolwent powinien dysponować szeroką wiedzą umożliwiającą swobodną improwizację w różnych kontekstach (A+B+E)
- K_W10 - wykazuje się głębokim zrozumieniem i opanowaniem teorii pedagogiki oraz umiejętnościami jej zastosowania w praktyce, dającymi kwalifikacje do nauczania w zakresie swej specjalności na wszystkich poziomach edukacji muzycznej (A+B+D)

W zakresie umiejętności:

- K_U01 - posiada wysoko rozwiniętą osobowość artystyczną umożliwiającą tworzenie, realizowanie i wyrażanie własnych koncepcji artystycznych

- K_U02 - samodzielnie interpretuje i wykonuje utwory muzyczne w oparciu o własne twórcze motywacje i inspiracje na wysokim poziomie profesjonalizmu, zgodnie z wymaganiami stylistycznymi
- K_U03 - podczas realizacji własnych koncepcji artystycznych wykazuje się umiejętnością świadomego zastosowania wiedzy dotyczącej elementów dzieła muzycznego i obowiązujących wzorców formalnych
- K_U04 - na bazie doświadczeń związanych z studiami pierwszego stopnia potrafi wykazywać się umiejętnością budowania i pogłębiania obszernego repertuaru w zakresie swojej specjalności, z możliwością specjalizowania się w wybranym obszarze
- K_U05 - na podstawie wiedzy o stylach muzycznych i związanych z nimi tradycjami wykonawczymi, wykazuje się umiejętnością konstruowania i wykonywania spójnych i właściwych z punktu widzenia sztuki wykonawczej programów
- K_U06 - jest zdolny do funkcjonowania w różnych formacjach zespołowych i posiada umiejętność współdziałania z innymi artystami w różnego typu zespołach oraz w ramach innych wspólnych prac i projektów, także o charakterze multidyscyplinarnym
- K_U07 - posiada umiejętność kreowania i realizowania projektów artystycznych (często w powiązaniu z innymi dyscyplinami) oraz posiada zdolność do podjęcia wiodącej roli w zespołach różnego typu
- K_U08 - kontynuując i rozwijając umiejętności nabyte na studiach pierwszego stopnia, poprzez indywidualną pracę utrzymuje i poszerza swoje zdolności do tworzenia, realizowania i wyrażania własnych koncepcji artystycznych
- K_U09 - posiada umiejętność szybkiego odczytania i opanowania pamięciowego utworów, ze świadomym zastosowaniem różnych typów pamięci muzycznej
- K_U10 - posiada umiejętność dogłębnego rozumienia i kontrolowania struktur rytmicznych i metrycznych oraz aspektów dotyczących aplikatury, smyczkowania, pedalizacji, frazowania, struktury harmonicznego itp. opracowywanych utworów
- K_U12 - posiada umiejętność tworzenia rozbudowanych prezentacji w formie słownej i pisemnej (także o charakterze multimedialnym) na tematy dotyczące zarówno własnej specjalizacji, jak i szerokiej problematyki z obszaru sztuki, wykazując zdolność formułowania własnych sądów i wyciągania trafnych wniosków
- K_U14 - posiada umiejętność swobodnego kształtowania muzyki w sposób umożliwiający odejście od zapisanego tekstu nutowego
- K_U17 - na bazie doświadczeń uzyskanych na studiach pierwszego stopnia wykazuje się umiejętnością świadomego stosowania technik pozwalających panować nad objawami stresu

- K_U18 - posiada umiejętność praktycznego zastosowania pogłębionej wiedzy dotyczącej szerokich aspektów pedagogiki, dającą kwalifikacje do nauczania w zakresie swej specjalności na wszystkich poziomach edukacji muzycznej

W zakresie kompetencji społecznych:

- K_K01 - jest w pełni kompetentnym i samodzielnym artystą, zdolnym do świadomego integrowania zdobytej wiedzy w obrębie specjalności oraz w ramach innych szeroko pojętych działań kulturotwórczych
- K_K02 - inicjuje działania artystyczne w zakresie szeroko pojętej kultury (podejmowanie projektów o charakterze interdyscyplinarnym lub też wymagających współpracy z przedstawicielami innych dziedzin sztuki i nauki)
- K_K04 - posiada umiejętność krytycznej oceny własnych działań twórczych i artystycznych oraz umie poddać takiej ocenie inne przedsięwzięcia z zakresu kultury, sztuki i innych dziedzin działalności artystycznej
- K_K05 - jest zdolny do inspirowania i organizowania procesu doskonalenia umiejętności warsztatowych innych osób
- K_K08 - wypełnia rolę społeczną absolwenta studiów muzycznych dbając o dorobek, tradycje i aspekty etyczne swojego zawodu
- K_K09 - świadomie umie zaplanować swoją ścieżkę kariery zawodowej na podstawie zdobytych na studiach umiejętności i wiedzy, wykorzystując również wiedzę zdobytą w procesie ustawicznego samokształcenia

Formy kształcenia

Wykłady, zajęcia indywidualne z wykorzystaniem metody flipped classroom

Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów uczenia się

Instrument główny

Rok	I		II	
Semestr	1	2	3	4
Punkty ECTS	7	5	11	12
Ilość godzin w tygodniu	1	1	1	1
Rodzaj zaliczenia	ekm	ekm	zal	zal
Legenda	zal – zaliczony; zst – zaliczenie ze stopniem; egz – egzamin; ekm – egzamin komisyjny			

Sonata kameralna

Rok	I		II	
Semestr	1	2	3	4
Punkty ECTS	2	2	2	2
Ilość godzin w tygodniu	1	1	1	1
Rodzaj zaliczenia	ekm	ekm	zal	zal
Legenda	zal – zaliczony; zost – zaliczenie ze stopniem; egz – egzamin; ekm – egzamin komisyjny			

Kryteria oceny

- warsztat wykonawczy – umiejętności techniczne
- opanowanie i zrozumienie tekstu muzycznego
- logika narracji muzycznej i odpowiednie frazowanie
- umiejętność wypowiedzi w różnych stylach i formach muzycznych
- kształtowanie dźwięku i jego jakość estetyczna
- intonacja
- stopień zrozumienia właściwego idiomu violi da gamba (umiejętności harmoniczne)
- elastyczność w stosunku do różnych strojów i odmian instrumentu
- zgodność wykonawcza z traktatami i wymogami interpretacyjnymi opisywanymi w źródłach historycznych

Pracę dyplomową na kierunku instrumentalistyka (Studia II st.) tworzą:

1. Praca artystyczna – I i II recital dyplomowy o zróżnicowanym stylistycznie programie trwającym każdorazowo 35-45 min. – występy otwarte dla publiczności.
2. Pisemna praca dyplomowa na temat zgodny z kierunkiem studiów i zaakceptowany przez Kierownika Katedry. Na ocenę pracy składają się opinia promotora i 2 recenzentów - oceniana pod względem:
 - zgodności treści pracy z tematem określonym w tytule,
 - układu pracy, struktury podziału treści, kolejności rozdziałów, kompletności tez,
 - nowatorskiego ujęcia problemu,
 - doboru i wykorzystania źródeł
 - formalnej strony pracy (poprawność języka, opanowanie techniki pisania pracy, spis treści, odesyłacze),

- przydatności pracy do ewentualnej publikacji

Literatura podstawowa

- szkoły gry na gambie: Paolo Biordi – Vittorio Ghielmi „Metodo completo e progressivo per Viola da Gamba” – cz. 1 i 2 (wyd. Ut Orpheus), J.-L. Charbonnier – „Jouer apprendre la viole de gambe – methode vivante” (wyd. Heugel Paris)
- wybrane utwory z Manchester Gamba Book, Sambrook Manuscript
- utwory anonimowe na violę da gamba solo (polskie, angielskie, włoskie, niemieckie, hiszpańskie, niderlandzkie lub francuskie)
- G. Ganassi, T. Simpson, T. Hume, S. de Machy – utwory na gambę solo
- N. Dubuisson, C.F. Abel, J. Schenck, R. Sumarte – utwory solowe, wybrane sonaty lub suity
- G.Ph. Telemann – wybrane fantazje
- J.S. Bach – wybrane części suit na wiolonczelę solo (transkrypcja)
- J. Sperger – wybrane utwory gambowe
- M. Marais – wybrane suity z Ksiąg na violę da gamba i b.c.

Literatura (piśmiennictwo)

Czasopisma – The Viol (kwartalnik VdGS of Great Britain), wcześniej kwartalnik Newsletter, rocznik Chelys, Journal of VdGS of America, Viola da Gamba Mitteilungen

Książki (ogólne, historyczne i lutnicze): J. Bacher – Die Viola da Gamba (Bärenreiter), L. Becker – La viole de gambe (Paris), J. Boer, G. van Oorschot – A viola da gamba miscellany (STIMU), H. Bol – La basse de viole du temps de Marin Marais et d’Antoine Forqueray (A.B. Creighton), J.L. Chambonier – Jouer et apprendre la viole de gambe (Heugel), (red.) Ch. Coin, S. Orlando – A Viola da Gamba Miscellanea (Univ. Limoges), N. Dolmetsch – The Viola da Gamba, Its Origin and History... (Hinrichsen), A. Einstein – Zur deutschen Literatur für Viola da Gamba im 16. Und 17. Jh. (Sändig), F. Flassig – Die solistische Gambenmusik in Deutschland im 18. Jahrhundert (Cuvillier), J. Focht – Der Wiener Kontrabass (H. Schneider), V. Gutmann – Die Improvisation auf der Viola da gamba in England im 17 Jh. und ihre Wurzeln im 16 Jh. (H. Schneider), N. Harders – Die Viola da Gamba und Besonderheiten ihrer Bauweise (Das Musikinstrument), G.R. Hayes – The viols and other bowed instruments (New York), B. Hoffmann – Viola da gamba (L’Epos), P. Holman – Life after Death (Boydell&Brewer), A. H. König – Die Viola da Gamba, Anleitung zur Studium (PPV Medien), A.H. König – Die Viola da Gamba (Bochinsky), F.E. La Barre – The treble viol, C. Meints Caldwell – Tha Caldwell Collection of Viols, S. Orlando, Ch. Coin – The Italian Viola da Gamba (Univ. Limoges), M. O’Loghin – Frederick tha Great and his musicians, A. Otterstedt – Die Englische Lyra-Viol...(Bärenreiter), A. Otterstedt, I. Pecevsky – Viennese Tuning (internet), H. Reiners -

The Viol (wyd. Bärenreiter), J.A. Sadie – The bass viol in French Baroque chamber music (Cornell University), B. Schwendowius – Die solistische Gambenmusik in Frankreich von 1650 bis 1740 (Kölner Beiträge), E. van der Straeten – History of Violoncello, the Viol da Gamba...(London), M. Strümper – Die Viola da Gamba am Wiener Kaiserhof (H. Schneider), Viol Webster,s Timeline History 1101-2007, Viola da gamba und Viola da Braccio Symposion Herne 2002 (Katzbichler), I. Woodfield – Tha Early History of Viols (Cambridge University)

Przewodniki i książki o interpretacji: Associated Board of the Royal S.of Music – A performers guide to music of the Baroque period, D. Bartel – Handbuch der musikalischen Figurenlehre (Laaber), Musica Poetica (Univ. of Nebraska), U. Brenning – Konzertführer Barock (Atlantis Musikbuch.), A. Crum, S. Jackson – The Complet Guide to Playing the Treble, Tenor and Bass Viol (Early Music Series), M. Cyr – Performing Baroque Music (Ashgate Publ.), Th. Dart – The interpretation of music (Hutchinson’s University L.), R. Donington – The interpretation of early music (Faber and Faber), The performers Guide to Baroque music (C. Scribner’s Sons), - Baroque Music, Style and Performance: A Handbook (Norton), – String playing in Baroque music (C. Scribner’s Sons), - The instruments of music (Methuen), F. Dorian – The history of music in performance (Norton), J. Kite – Powell – A Performer’s Guide to 17 century Music (Indiana Univ.), F. Neumann – Essays in performance practice, - New essays...(UMI Research Press), F. Neumann, J. Stevens – Performance practices of 17 and 18 centuries (Schirmer), C.V. Palisca – Baroque music (Prentice-Hall), M. Panofsky –The New Bass Viol Technique (PRB Prod.), J.C. Veilhan – The rules of musical interpretation (Leduc)

Leksykony: B. Hoffman – Catalogo della musica solistica e cameristica per viola da gamba (Antiqua), G. Dodd – Thematic Index of Music for Viols (I-VII Instalment)(VdGS of Great Britain), ewent. lista utw. w F. Flassig – Die solistische Gambenmusik in Deutschland im 18. Jahrhundert (Cuvillier)

Traktaty – Viole de Gambe, Méthodes et Traites, Série I, France 1600-1800; Série IV, Italie 1600-1800 , vol. I-IV (wyd. Fuzeau), Ch. Simpson – The Division Viol, - A compendium or introduction to Practicall Music (BiblioBazaar), T. Mace – Musick’s Monument (wyd. Editio du centre national de la recherché scientifique) i in.

Język wykładowy

Polski, możliwość prowadzenia w innych językach: niemiecki, angielski

Imię i nazwisko wykładowcy

mgr Kazimierz Pyzik